

Informacija apie priimtą sprendimą dėl UAB „NERETA“ Rokiškio rajono Juodymo durpių telkinyje planuojamos ūkinės veiklos galimybių

2017-01-27 Aplinkos apsaugos agentūros Poveikio aplinkai vertinimo ir taršos prevencijos skyriaus vedėja, Milda Račienė, tel. 8 706 62043

1. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas – UAB „Nereta“, Taikos g. 15-4, Juodupės mstl., Rokiškio r. sav., LT – 42465, tel. +370 612 768 97, el. paštas – alvydas@rekyva.eu. Įmonės kodas 303363013. Atsakingi asmenys – Alvydas Laužikas, Irmantas Chrimlis.

2. Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas – UAB „GJ Magma“, Vaidevučio g. 18, LT-08402, Vilnius, tel. 85 231 8178, faks. 85 278 4455, el. paštas – gjmagma@gmail.com. Įmonės kodas 121428749. Atsakingi asmenys: įmonės steigėjas, g.m.dr. G.Juozapavičius ir inžinierius – ekologas, mag. E.Grencius.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas – Juodymo durpių telkinio naudojimas. Juodymo durpių telkinyje planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaita (toliau - PAV ataskaita) rengiama pagal LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – PAV įstatymas) 1 priedo, planuojamos ūkinės veiklos, kurios poveikis aplinkai privalo būti vertinamas, rūšių sąrašo 2.3 punktą „Durpių gavyba (kai gavybos plotas – 150 ha ir didesnis)“. Pagal ekonominės veiklos rūšių klasifikaciją, durpių gavybai priskirtas kodas yra B – 08.92.

4. Planuojamos ūkinės veiklos vieta

Rokiškio rajono sav., Rokiškio kaimiškoji ir Pandėlio sen., Ribickio, Ginočių ir Kebelių kaimai.

5. Planuojamos ūkinės veiklos (toliau - PŪV) aprašymas

Planuojama pradėti eksploatuoti Juodymo durpių telkinio išteklius. Išteklių gavyba bus vykdoma tik detaliam išžvalgytame durpyno kontūre. Planuojamas naudoti ir vertinamas poveikio aplinkai vertinimo metu telkinio plotas yra 258,71 ha (pagal 1975 m. detaliam išžvalgyto Juodymo durpių telkinio plotą), tačiau durpių gavybą numatoma vykdyti tik naujai nustatytame pramoninio durpių klado paplitimo 215, 74 ha plote. Planuojamos durpių gavybos apimtys sudarys apie 100 tūkst. m³. per metus. Durpės bus kasamos naudojant ekskavatorius karjeriniu būdu įprastiniu kaušu iki 4 m gylio durpių klode ribose, o kai durpių klotas storesnis, viršutinė jo dalis bus nukasama viena ar dviem pakopomis ekskavatoriumi su kasimo dėže technologinėmis tranšėjomis. Pagal Lietuvos klimato sąlygas įprastinis durpių gavybos sezonas prasideda gegužės viduryje ir trunka iki rugpjūčio pabaigos (apie 106 dienas). Ekskavatoriais galima būtų kasti ir ilgiau, tačiau durpės kitu laiku jau nebeišdžiūsta.

Prieš pradėdant durpių eksploataciją bus atliekami paruošiamieji durpyno ir gavybos laukų įrengimo darbai, kurie susideda iš šių operacijų:

1. Miško ir krūmų iškirtimas, medienos išvežimas ir pirmųjų 5 metų gavybos ploto;
2. Kelmų išrovimas ir išvežimas;
3. Privažiavimo kelio nutiesimas;
4. Gamybinės aikštelės įrengimas;
5. Durpyno vidaus kelio nutiesimas;
6. Vandens nuvedamo ir sausinamųjų griovių iškasimas;
7. Barelinių griovių iškasimas ir uždaro drenažo įrengimas;

8. Priešgaisrinių baseinų iškasimas.

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, žemės naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentų brėžinyje, planuojamas naudoti Juodymo durpių telkinys rodomas kaip kitos paskirties žemė (naudingųjų iškasenų gavybos).

Informacija apie PŪV technologinius procesus

Įrengus sausinimo sistemą, pirmųjų 5 metų durpių gavybos plote ekskavatoriumi kasamos durpės per visą pramoninio klogo storį 6 m pločio užėja nuo barelinio griovelio, išpilamos ant durpyno paviršiaus, krautuvu paskleidžiamos plačiau, kad vanduo sparčiau pasišalintų iš durpių. Pradžiūvusios durpės kraunamos krautuvu į 40 m³ traktorinę dviašę priekabą ir atvežamos į gamybinę aikštelę. Joje dvi priekabos kabinamos prie vieno ratinio traktoriaus ir pervežamos į gamybinę bazę prie Degesynės durpyno substratų gamybai. Reikalui esant, durpės papildomai dar džiovinamos pastarojo durpyno durpių gavybos laukuose.

Durpių gavyba pradedama pietinėje planuojamo naudoti durpyno dalyje, kur durpių klogo storis vidutiniškai sudaro apie 2,6 – 2,7 m. Iki šio pirmiesiems 5 metams numatyto ploto yra iškasamas vandens nuvedimo į Neretos upelį griovys ir gavybos lauką apjuosiantys 2,5-3 m gylio grioviai. Gavybos lauke kas 54 m iškasami bareliniai grioveliai, kurių 25 m pločio galuose paklojami plastmasiniai vamzdžiai, o grioveliai užstumdomi durpėmis.

Pirmaisiais metais iškasamas 100 tūkst.m³ durpių kiekis išvežamas į gamybinę bazę. Antraisiais metais kasama antra 6 m pločio užėja, o pirmosios užėigos metu iškasto durpyno dugne pagal Kanadoje sukurtą metodiką, sodinami kiminai (t.y. jau prasidės durpių telkinio rekultivavimo darbai). Paraleliai pradedami durpyno laukų įrengimo plėtos darbai. Naujas kasybos plotas reikalingas bus tikrai po 4 metų, todėl laukų paruošimo darbų apimtys neviršys pirmųjų pasirengimo darbų apimčių. Pasirinkta progresyvi durpyno įsisavinimo ir rekultivavimo technologija sudarys sąlygas neįjungiant į gavybą vienu metu didelių pelkės plotų (trupininiu durpių gavybos būdu norint surinkti 100 tūkst. m³ durpių per metus tektų vienu metu darbus vykdyti visame durpyno plote), iškart su vienerių metų atsilikimu pradėti pelkės atkūrimo darbus sodinant sparčiai augančių kiminų plantacijas.

Kiminai sodinimui imami iš dar nepradėtų eksploatuoti plotų, nupešant juos iš kupstų, o paskutiniaisiais durpyno įsisavinimo metais jie paimami iš nepalietusių priešgaisrinių juostų. Tuo būdu, paveiktos durpių gavybos procese buveinės sparčiai atkuriamos lygiagrečiai darbų slinkčiai. Visas gavybos ir pelkės atkūrimo procesas gali užsitęsti iki 71 metų, nors pirmųjų metų gavybos plote kiminai jau augs visą šį laiką.

Apjuosiantys durpyną ir vandens nuvedimo grioviai bus kasami 2,5-3 m gylio. Jie pastoviai bus užpildyti vandeniu. Tai sudarys hidraulinį barjerą, kad gilesnių durpyno vidinių dalių sausinimas neiššauktų platesnio gruntinio vandens lygio kritimo už kasybos sklypo ribų. Gilesni gavybos laukai bus sausinami nusiurbiant vandenį elektriniu siurbliu ir jį išmetant į durpyną apjuosiančius griovius. Iškastuose durpyno plotuose įrengiama kaskadinė vandens lygio palaikymo sistema, nes sodinant kiminus gretimuose bareliniuose grioviuose vandens lygis turi būti palaikomas apie 5 cm žemiau nei apsodinamo kiminiais paviršiaus. Pasirinktas ūkinės veiklos modelis yra pažangiausias aplinkosauginiu aspektu durpių išgavimo ir paveiktų buveinių atstatymo būdas. Visi gavybos darbai bus vykdomi našiais, šiuolaikiniais kasybos mechanizmais, pritaikytais dirbti durpynuose. Tokia technika sunaudoja daug mažiau kuro žaliavos tūrio vienetui iškasti ar perdislokuoti, o jos reikia mažesnio kiekio. Tai tuo pačiu leidžia sumažinti ir bendrą kasybos mechanizmų sukeltą technogeninę apkrovą aplinkai. Visa iškasta žaliava iš durpių telkinio bus išvežama į gamybinę bazę, esančią Degesynės durpynė, substratų gamybai. Pervežimai numatomi vykdyti 40 m³ talpos dviašėmis priekabomis, kabinant po dvi prie vieno ratinio traktoriaus. Tai leis kelis kartus sumažinti transporto srautus, nei vežant vienu traktoriumi mažesnės talpos priekabomis.

Kadangi detalčiai išžvalgytas telkinys yra miške ir iš visų pusių apsuptas mišku, visi minėti faktoriai lėmė gamybinės aikštelės vietos parinkimą apie 1 ha ploto, 281 miško kvartalo, 9 sklypo

kirtavietės dalyje, greta galimo įvažiavimo į durpyną ir greta pramoninio klogo paplitimo ribos ant mineralinio nelaidaus pagrindo.

Informacija apie atliekų susidarymą ir tvarkymą

Gamybos atliekos (tepalai, padangos, alyvuoti skudurai, polietilininės plėvės, plastikiniai drenažo vamzdžiai, gelžbetoninės sausinamųjų griovių pralaidos, joms susidėvėjus ir pan.) bus perduodamos atitinkamoms tokių atliekų utilizavimu užsiimančioms Panevėžio regiono įmonėms.

Informacija apie PŪV poveikį vandeniui

Sausinant durpių klodą grioviais ir siurbliais bus drenuojamas praktiškai vien tik natūralus atmosferos kritulių ir statinis pelkės vanduo. Pastarojo dalis neženkli, nes paviršinio durpių klogo drėgmė dėl technologinių melioracijos griovių sausinamosios įtakos sumažėja apie 13 %. Likusi durpių sluoksnio drėgmė išgaruoja jas džiovinant. Jokie teršalai nebus išleidžiami į sausinimo sistemos tinklą.

Durpių gavybos laukai apims apie 200 ha plotą, o iš minėto ploto nusausinto susidaręs vanduo apie 191 tūkst. m³ bus nuvedamas į Neretos upelį. Tačiau šis papildomas vandens kiekis nenusidreuos per vienerius metus. Durpynas bus įvedamas į gamybą laipsniškai.

Vandens apsauga nuo galimo teršimo naftos produktais užtikrinama, vykdant mechanizmų techninį aptarnavimą tik gamybinėje aikštelėje ant kietos betoninės dangos. Savaeigiai durpyno mechanizmai šioje aikštelėje bus užpildomi kuru ir tepalais. Gamybinės aikštelės teritorijoje bus įrengta lietaus kanalizacija ir vietiniai valymo įrenginiai su naftos produktų surinktuvais, todėl netgi išsipylus naftos produktams, jie bus surinkti.

Informacija apie nuotekų susidarymą

Planuojama įrengti technikos aikštelę su kieta danga ir lietaus surinkimo kanalizacija. Technikos aikštelė bus įrengta remiantis LR aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakyme Nr. D1-193 „Dėl paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ nustatytais reikalavimais. Technikos aikštelė bus suprojektuota laikantis STR 2.07.01:2003 bei kitų aktualių statybos techninių reglamentų. Vietinius nuotekų valymo įrenginius, naftos produktų nusodintuvus parinks inžinieriai projektuosiantys technikos aikštelę. Gamybinėje aikštelėje bus parkuojama iki 13 – 15 vienetų sunkiosios technikos (traktoriai, ekskavatoriai, krautuvai) vienetų bei iki 10 – 20 vnt. darbuotojų lengvųjų automobilių. Gamybinėje bazėje planuojamas konteinerinio tipo namelis darbuotojų poreikiams, kuriame numatoma įrengti buitinę kanalizaciją taip pat numatoma įrengti lietaus kanalizaciją bei vietinius valymo įrenginius su naftos produktų gaudyklėmis nuo gamybinės bazės. Darbus planuoja atlikti statybos įmonė pagal atskirai parengtą projektą.

Informacija apie PŪV poveikį aplinkos orui

Visi karjere dirbsiantys taršos šaltiniai bus mobilūs. Jiems dirbant karjere, vienas iš veiksnių galinčių sukelti neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai yra į orą iš vidaus degimo variklių išmetami teršalai. Stacionarių taršos šaltinių nebus karjere.

Metinis išmetamų teršalų kiekis yra nedidelis, lyginant su durpių gavybos 100 tūkst. m³ apimtėmis. Išmetamų dujų kiekis apskaičiuotas pagal Aplinkos ministro 1998-07-13 įsakymu Nr. 125 patvirtintą metodiką: „Teršiančių medžiagų, išmetamų į atmosferą iš mašinų su vidaus degimo varikliais, vertinimo metodika“. Pagal planuojamas kuro sąnaudas, įvertinus vidutinį mašinų amžių, eksploataavimo sritį, mašinų konstrukcines ypatybes, buvo apskaičiuotos teršiančių medžiagų, išmetamų į atmosferą iš mašinų kiekis. Numatoma, kad į aplinką per metus pateks 15,37 t teršalų: 9,27 t anglies monoksido, 3,22 t angliavandenilių, 2,39 t azoto junginių, 0,08 t sieros dioksido ir 0,42 t kietųjų dalelių.

Informacija apie PŪV sukeltą triukšmą

Prieš pradėdant durpių gavybos darbus, paruošiant gavybos laukus dirbs buldozeris, kuris raus kelmus ir atliks kitus parengiamuosius darbus reikalingus telkinio įsisavinimui. Triukšmo sklaida nuo vieno buldozerio apskaičiuota pagal atliktus skaičiavimus. Gauta, kad triukšmo lygis jau už 37 m nuo buldozerio darbo vietos užges iki leistino 55 dB(A) nustatyto higienos normoje HN

33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtintoje 2011 m. birželio 13 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-604 (toliau – HN 33:2011). Triukšmo sklaida nuo išvežimo kelio atskirai neskaičiuota, nes pavienių mechanizmų sukeliamas triukšmas kelyje nėra vertinamas, jeigu transporto srauto intensyvumas nesiekia kelio ribinės apkrovos.

Informacija apie PŪV poveikį dirvožemiui, žemės gelmėms, kraštovaizdžiui

Vertinamas plotas patenka į Juodųjų mišką, čia auga įvairaus amžiaus daugiausia mišrūs spygliuočių lapuočių medynai. Miške yra senesnių medžių, negyvos medienos, sausulių ir stuobrių. Vakarinė ir pietinė Teritorijos dalys pasižymi sausesniais mišriais miškais. Centrinėje Teritorijos dalyje išsidėsčiusi mažiausiai medžiais apaugusi aukštapelkės dalis, rytuose ir šiaurės rytuose pereinanti į pelkinį gailinį – kimininį pušyną su beržų priemaiša. Nustatyta tik viena kertinė miško buveinė, kurios Nr. 77640, esanti Lietuvos Respublikos pusėje.

Vertinamas plotas patenka į vieną miškų ūkio paskirties žemės sklypą (Kadastrinis žemės skl. Nr. 7315/0001:218). Pagal LR Miškų įstatymo (1994 m. lapkričio 22 d. Nr.I-671) II skyriaus, 11 straipsnio, 4 punktą miško žemėje galimas naudingųjų iškasenų eksploatavimo teritorijų formavimas ir naudojimas, kai nėra galimybės šių iškasenų eksploatuoti ne miško žemėje savivaldybės teritorijoje arba kai baigiamas eksploatuoti pradėtas naudoti telkinys ar jo dalis, dėl kurių yra išduotas leidimas naudoti naudingąsias iškasenas.

Miškas kertamas tik tai tose vietose, kur reikalinga įrengti durpių gavybos lauką pirmiems penkeriems metams, kur reikia iškirsti juostas griovių iškasimui ir privažiavimo keliui nutiesti. Pagal preliminarius skaičiavimus tai sudarys apie 28,3 ha. Miškas priklauso urėdijai, todėl miško kirtimą ir medienos išvežimą organizuos ir atliks savininkas, po to kai įmonė sumokės valstybei kompensaciją už miško paskirties žemės pavertimą naudingųjų iškasenų teritorija.

Durpynuose vietoje dirvožemio paviršiuje yra velėna. Dirvožemio sluoksnis durpyne pradeda formotis iš lėto jį nusausinus ir mineralizuojantis durpėms. Visa velėna bus nukasama kartu su durpėmis, nes ji ir formuoja kimininės sudėties durpes.

Informacija apie PŪV poveikį biologinei įvairovei

Beveik visą durpių telkinio teritoriją užima buveinės, įrašytos į Europos Sąjungos Gamtos buveinių, laukinės augmenijos bei gyvūnijos direktyvos (92/43/EEC) I priedą kaip saugotinos europinės svarbos buveinės. Tai prioritėtinės buveinės 91D0 *Pelkiniai miškai, 7110 *Aktyvios aukštapelkės, 9010 *Vakarų taiga, 9080 *Pelkėti lapuočių miškai ir neprioritėtinės buveinės 7120 Degradavusios aukštapelkės ir 7140 Tarpinio tipo pelkės. Latvijos Respublikos pusėje išskirtų buveinių plotai, daug mažesni, kadangi durpių telkinio dalis patenkanti į kaimyninės valstybės teritoriją sudaro apie 56 ha iš viso 1975 m. detaliai išžvalgyto 410,22 ha ploto.

Gyvūnijos lauko tiriamieji darbai buvo vykdyti 2015 m. liepos 16 ir rugpjūčio 30 d. Augalija buvo aprašinėjama dar pagal 2014 m. liepos 22 ir 2015 rugpjūčio 20 d. situaciją. Atlikus paukščių stebėjimus nustatyta, kad vištvanagis užėmė juodojo gandro lizdą. Šių paukščių apsaugai užtikrinti nuo lizdavietės paliekamas 200 m atstumas, kuriame jokie miško kirtimo ir durpyno eksploatavimo darbai nebus vykdomi. Pietinėje vertinamo ploto dalyje fiksuota ir daugiau saugomų paukščių rūšių, tačiau jos nustatytos saugiu atstumu už planuojamo gavybai naudoti ploto ribos.

Įrengiant durpių gavybos laukus ir vykdant telkinio eksploataciją, tiesiogiai fiziškai gyvūnija nebus naikinama ir turės galimybes pasitraukti į gretimas teritorijas. Visi paruošiamieji miško kirtimo darbai bus atliekami žiemos laikotarpiu, kada paukščiai neperi.

Planuojamas naudoti plotas bendrai apima 258,71 ha plotą. Tačiau biologinės įvairovės tyrimai buvo atlikti visame durpių telkinio 410,22 ha plote ir jos gretimose apylinkėse (toliau – Vertinta teritorija). Pagrindinis atliktų biologinių stebėjimų tikslas buvo identifikuoti būdingas Juodųjų pelkėje esančias augalų buveines bei gyvūnų bendrijas. Galima tik pažymėti, kad būtent Lietuvos Respublikos dalyje yra didžioji ir labiausiai natūrali išlikusi pelkės dalis, kuri iš esmės ir atspindi pelkėje esančią biologinę įvairovę. Beveik visas ūkinės veiklos mažai pakeistas pelkės

masyvas yra Lietuvos Respublikos pusėje, o į Latvijos Respublikos pusę patenka tik kiek didesnė šiaurės rytinė pelkės masyvo dalis ir patys pakraščiai.

Vertintos teritorijos Lietuvos Respublikos dalyje nustatyta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą įtraukta 1 vabzdžių rūšis. Pagal LR Aplinkos ministerijos saugomų rūšių informacinės sistemos duomenimis, Vertintos teritorijos Juodųjų aukštapiškės pietrytinėje mišku apaugusioje dalyje žinoma drugio rūšies **pelkinio satyro** (*Oeneis jutta*) radavietė, kurios apytikrės koordinatės 587337, 6224521 (LKS-94). Rūšis Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašė (toliau – Saugomų rūšių sąrašas) priskirta 3 (R) kategorijai. Šios drugio rūšies tipingos buveinės – retai pušimis apaugusios aukštapiškės. Daugiau kaip 50 drugių buvo stebėti tokioje aukštapiškės dalyje (entomologo V. Bačiansko pateikta informacija).

Miško retmėse, kirtavietėse, drėgnesnėse vietose ir šalia melioracijos griovių negausiai aptikta pievinių varlių (*Rana temporaria*), Vertintoje teritorijoje aptiktos smailiasnukės varlės (*R. arvalis*), pilkosios rupūžės (*Bufo bufo*). Sausose, gerai įšildomose miško aikštelėse ir kirtavietėse stebėtas vikrusis driežas (*Lacerta agilis*) ir paprastasis žaltys (*Natrix natrix*). Gyvavedis driežas (*L. vivipara*) aptiktas atviroje Juodųjų aukštapiškės pakraštyje.

Paukščiai buvo vertinti visoje Vertintoje teritorijoje, tiek Lietuvos, tiek Latvijos dalyse skirtinguose miškų ir pelkės biotopuose. Juodųjų miške apskaitų metu juodasis gandras (*Ciconia nigra*) nebuvo stebėtas, nors informacija apie šios rūšies paukščių lizdą, kuris buvo rastas Juodųjų miške 2010 metais, yra pateikta Aplinkos ministerijos saugomų rūšių informacinėje sistemoje. Nurodytas lizdas stebėjimo metu buvo rastas išbyrėjęs. Vertintos teritorijos Lietuvos Respublikos dalyje ir šalia Vertintos teritorijos aptiktos į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą įtrauktos 8 paukščių rūšys:

1. **Vapsvaėdis** stebėtas skrendantis virš Vertintos teritorijos, tikėtina peri bent 1 šių paukščių pora;
2. **Vištvanagis** sėkmingai perėjo drebulėje sukrautame lizde, kuriame išaugę 2 jaunikliai stebėti šalia lizdo liepos 16 dieną. Lizdo vieta: Rokiškio miškų urėdijos, Pandėlio girininkijos, 286 kvartalo 5 sklype, lizdo koordinatės 586086, 6224107 (LKS-94). Reikalingos apsaugos priemonės: netrikdyti paukščių lizdinėje aplinkoje jų perėjimo sezono metu nuo balandžio 1 d. iki rugsėjo 1 d., nekirsti miško ir nekeisti buveinės sąlygų medynuose 100 m spindulio plote apie vištvanagio lizdą (Pandėlio girininkijos, 286 kvartalo 2, 4, 5, 9 miško sklypuose);
3. **Mažasis erelis rėksnys** peri Vertintos teritorijos pakraščiu medynuose – stebėta viena teritorinė pora pietiniame Juodųjų pelkės miško pakraštyje;
4. **Sketsakalis** stebėtas 1 besimaitinantis paukštis pietrytiniame Vertintos teritorijos pakraštyje;
5. **Tetervinas** aptikti 1 paukščio palikti ekskrementai aukštapiškės pakraštyje;
6. **Pilkoji gervė** stebėti 2 suaugę paukščiai šiaurės vakarinėje aukštapiškės dalyje. Vertintoje teritorijoje gali perėti iki 2 porų;
7. **Žvirblinė pelėda** girdėti vasaros pabaigai būdingi teritoriniai 1 patino balsai senuose medynuose: Rokiškio miškų urėdijos, Pandėlio girininkijos, 286 kvartalo 3 ir 4 sklypuose). Reikalingos apsaugos priemonės: nurodytuose miško sklypuose, prieš tai patikslinus pelėdų užimtą teritoriją pavasario metu, netrikdyti paukščių jų lizdinėje aplinkoje ir nevykdyti miško kirtimų šių paukščių perėjimo sezono metu – nuo kovo 1 d. iki liepos 1 d.;
8. **Pilkoji meleta** girdėta brandžiame mišriame pelkiniame beržyne vakarinėje Teritorijos dalyje;
9. **Mažasis erelis rėksnys** stebėtas 1 suaugęs paukštis rytiniame Vertintos teritorijos pakraštyje, medžiojantis pievoje už durpių telkinio ribos. Šios rūšies paukščių lizdo Vertintos teritorijos dalies apypelkio medynuose neaptikta. Paukščiai gali perėti toliau augančiuose medynuose, kurie yra labiau tinkami;

10. **Pilkoji gervė** stebėta rytiniame Vertintos teritorijos pakraštyje. Nedidelėje pievoje stebėti besimaitinantys 3 paukščiai (2 suaugę ir 1 jau paaugęs jauniklis). Šios rūšies paukščių lizdų tyrimo metu neaptikta.

Teritorijos Latvijos Respublikos dalyje aptiktos į Latvijos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą įtrauktos 2 paukščių rūšys: mažasis erelis rėksnys, pilkoji gervė.

Teritorijos Lietuvos Respublikos dalyje aptiktos į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą įtrauktos 3 žinduolių rūšys:

1. **Baltasis kiškis** (Saugomų rūšių sąrašo 3 (R) kategorija) – veiklos žymės aptiktos pelkiniuose medynuose;

2. **Šermuonėlis** (Saugomų rūšių sąrašo 4 (I) kategorija) – 1 individas stebėtas Juodymų pelkės miške kirtavietės ir brandaus pelkinio medyno pakraštyje;

3. **Lūšis** (Saugomų rūšių sąrašo 1 (E) kategorija) – Lietuvos žinduolių atlaso ir Raudonosios knygos duomenimis gyvūnai stebimi praeinantys Juodymų ir aplinkiniuose pasienio miškuose.

Įsisavinant numatytą Juodymo durpių telkinio plotą, kertant mišką ir vykdant durpių gavybą, dabartinės tipiškos vabzdžių, varliagyvių, roplių, paukščių ir žinduolių buveinės Vertintos teritorijos Lietuvos Respublikos dalyje palaipsniui bus pakeistos, todėl ir jų fauna būsimo karjero teritorijoje pasikeis atitinkamai. Iškasus naujus melioracijos griovius aukštapelkės ir miško teritorija bus lokaliai nusausinta. Dalis varliagyvių ir ypač roplių rūšių tikėtina labiau prisitaikys prie pasikeitusių aplinkos sąlygų. Nedidelė dalis paukščių rūšių taip pat prisitaikys prie besikeičiančių aplinkos sąlygų, tačiau didžioji jų dalis ir, ypač, retų rūšių miško paukščiai Vertintos teritorijos Lietuvos Respublikos dalyje nebegyvens arba sumažės jų gausa. Vykdamas durpių kasybą tipiškos aukštapelkės ir miško paukščių rūšys neišsilaikys atviruose gavybos laukuose ir aplink juos bei mažose palikto miško salelėse aplink eksploatuojamus plotus. Atviri plotai gali tikt tik besiburiuojantiems ir traukiantiems paukščiams: tilvikams, pilkosioms gervėms. Palaipsniui rekultivuojant pelkę gali susidaryti sąlygos panašios į natūraliai besiformuojant pelkėms esančias sąlygas, tačiau turės praeiti šiek tiek laiko, kol jos pradės atsikurti.

Informacija apie saugomas teritorijas

Vertinamas teritorijos Lietuvos Respublikos pusėje esančiame, numatytame įsisavinti plote ir arti jo nėra saugomų teritorijų. Nustatyta tik viena kertinė miško buveinė, kurios Nr. 77640, esanti Lietuvos Respublikos pusėje. Artimiausios saugomos teritorijos yra Čedaso ornitologinis draustinis, esantis 2,6 km į pietryčius bei Suvainišchio telmologinis draustinis, nutolęs 5,8 km į vakarus nuo Vertintos teritorijos. Artimiausios „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbios teritorijos yra Suvainišchio miškas (atstumai tie patys kaip iki telmologinio draustinio) bei Konstantinavos pelkė, nutolusi 8,2 km į pietus, pietvakarius. Artimiausios „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbios teritorijos yra Šaltuojos ir Vyžuonos upių slėniai, esantys 4,3 km į pietus.

Artimiausios saugomos teritorijos Latvijos Respublikoje yra nutolusios 2,6 km į šiaurės vakarus.

Informacija apie kultūros vertybes

Telkinio teritorijoje ir jo artimoje aplinkoje nėra žinoma jokių istorinių, kultūrinių arba archeologinių vertybių. Artimiausios saugomos kultūros vertybės yra buvusio dvaro sodyba (Unikalus objekto kodas kultūros vertybių registre – 553), nuo vertinamo ploto nutolusi 2,6 km į pietryčius bei Čedasų senovės gyvenvietė (Unikalus objekto kodas kultūros vertybių registre – 2511), esanti 2,85 km taip pat į pietryčius.

Informacija apie poveikį socialinei ekonominei aplinkai

Neįsisavinus Juodymo durpių telkinio, paprasčiausiai laikui bėgant Degesynės durpyne veikianti substratų gamykla išsekus ištekliams, prarastų žaliavos šaltinį ir įmonei tektų užsidaryti. Dėl to visi darbuotojai prarastų darbą. Žinant faktą, kad viena darbo vieta pramonėje, sukuria bent tris keturias darbo vietas aptarnaujančiame sektoriuje, Rokiškio rajonui grėstų labai rimta socialinė

– ekonominė krizė – per 100 bedarbių kreiptūsi paramos. Be to, todėl tiek Rokiškio rajono savivaldybė tiek valstybės biudžetas prarastų nemažai įplaukų.

PAV ataskaitoje nurodoma, kad nykstant gamybos įmonėms, didėjant bedarbystei gyventojai vis labiau patiria psichologinį stresą, visuomenė tampa agresyvi, jos veiksmai neprognozuojami. Visuomenėje, įspaustoje į beviltiškumo būklę, gali kilti smurto, plėšikavimų audra. Visa aktyvioji visuomenės dalis jau bus įsikūrusi užsienyje, kur verslas yra pageidaujamas ir skatinamas, kur žmonės stengiasi sau sukurti puikesnes sąlygas gyventi ir auginti vaikus, o ne puoselėti pirmąją gamtos būseną.

Informacija apie PŪV poveikį visuomenės sveikatai

Cheminė tarša: mobilių taršos šaltinių išmetami teršalai yra šie: anglies oksidai (CO_x), angliavandeniliai (C_xH_x), azoto junginiai (NO_x), sieros dioksidas (SO^2), kietosios dalelės (KD). Šios medžiagos pavojingos žmonių sveikatai tik viršijus ribines vertes, kas durpyne dirbant didelėje teritorijoje yra sunkiai įmanoma. Tačiau visos minėtos cheminės medžiagos nepasiziūmi toksiniu, kancerogeniniu ar mutageniniu poveikiu, jų poveikis grįžtamas.

Fizinė tarša: Tai pagrįde triukšmas, vibracija.

Vizualinė tarša žmonėms turi psicho-emocinį poveikį, gyventojai dėl jos gali jausti įtampą ar nepasitenkinimą. Jos poveikį visuomenės sveikatai įvertinti sunku, tačiau vizualiai nepatrauklūs objektai tik išimtiniais atvejais gali būti rimtų sveikatos sutrikimų priežastimi. Tačiau šiuo atveju tai sunkiai tikėtina, nes durpynas yra nutolęs dideliais atstumais nuo artimiausių sodybų ir viešo naudojimo pastatų bei bus apsuptas miško juosta, t.y. bus izoliuotas nuo aplinkos.

Atsižvelgiant į planuojamos ūkinės veiklos pobūdį, UAB „Nereta“ darbuotojams galimi vos keli profesinės rizikos veiksniai susiję su savaiminio durpyno užsidegimo rizika ir gaisro gesinimu bei vykdant transportavimo darbus. Durpių karjeruose skirtingai nei žvyro ar smėlio nėra didelių šlaitų, nekyla nuošliaužų pavojus. Prieš pradėdant veiklą Juodymo durpių telkinyje, vadovaujantis profesinės rizikos nuostatais, bus parengtas įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos būklės pasas bei sudarytas nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių susirgimų prevencijos priemonių planas.

Informacija apie galimas ekstremalias situacijas

Netoli įrengiamo durpių gavybos lauko priešgaisrinėje juostoje iškasami du priešgaisriniai baseinai. Jų turis pagal gaisrinės saugos taisykles turi būti 1000 m³. Gavybos plotai pastoviai valomi nuo kelmų ir medžių liekanų. Surinkta mediena išvežama realizacijai arba sandėliuojama į tam tikslui įrengtas aikšteles ant mineralinio pagrindo. Visų griovių kraštai turi būti nuvalyti nuo kelmų, šaknų ar kitų degių medžiagų. Vadovaujantis bendrosiomis gaisrinės saugos taisyklėmis: „Prie miško esančiu eksploatuojamo durpyno pakraščiu turi būti iškastas griovys, kuriame gaisrams kilti palankiu laikotarpiu (pavasarių nutirpus sniegui ir iki prasidedant lietingiems rudens orams ar kol iškris sniegas) nuolat būtų vandens. Eksploatuojamo durpyno teritorijoje ne mažesniu kaip 50 m atstumu iki miško turi būti iškirsti spygliuočių medžiai, pomiškis, trakas ir pašalintos medienos atliekos“.

Rūkyti ir kurti laužus galima tiksliai tam tikslui įrengtose aikštelėse. Tai turi nurodyti matomose vietose pastatyti ženklai „Rūkyti draudžiama“. Rūkyti skirtoje vietoje turi būti įkasta talpa su vandeniu, aikštelės išpiltos smėliu, šlaku arba jų žemė suplūkta, o šalia pastatytas ženklas. „Vieta rūkyti“.

Detalūs priešgaisriniai reikalavimai, susiję su durpių telkinio eksploatavimu bus aprašyti vėlesnėje stadijoje, rengiant išteklių naudojimo planą.

Informacija apie PŪV monitoringą

Vandens lygis durpyne bus žeminamas kombinuotai gravitaciniu būdu ir siurbliais. Apjuosiantys durpyną ir vandens nuvedimo grioviai bus kasami 2,5 – 3 m gylio. Jie pastoviai bus užpildyti vandeniu. Tai sudarys hidraulinį barjerą, kad gilesnių durpyno vidinių dalių sausinimas neišsuktų platesnio gruntinio vandens lygio kritimo už kasybos sklypo ribų. Tokiais atvejais vandens lygis už durpyno ribų esančiuose nelaidžiuose arba itin mažai laidžiuose gruntuose nesikeičia, todėl monitoringo sistemos įrengimas, kaip ir kituose analogiškuose durpynuose,

nenumatomas. Kaip anksčiau PAV ataskaitoje minėta, vandens lygio pažemėjimas aplinkinėse teritorijose (ties durpių klodo išplitimo riba) dėl melioracijos griovių iškasimo ir prasto durpių klodo laidumo vandeniui užgęsta jau už 20 – 30 m.

Informacija apie tarpvalstybinį vertinimą

Juodymo durpių telkinys išsidėstęs Lietuvos ir Latvijos valstybių teritorijose, tačiau didžioji jo dalis yra Lietuvos pusėje. Likusi durpių telkinio dalis, nepatenkanti į planuojamą naudoti plotą, yra Latvijos Respublikos pietinėje dalyje, Viesytės savivaldybės pietvakariniame pakraštyje. Nuo Neretos miestelio vertinamas plotas yra nutolęs 7 km į pietryčius, nuo Viesytės miestelio – 23 km į pietvakarius. Planuojamo naudoti ploto riba nuo Latvijos valstybės sienos atitaukta 50 m atstumu. Šioje 50 m zonoje, reikalaujant Latvijos Respublikai PAV programos metu, durpių išteklių gavyba ir jokie kiti darbai susiję su telkinio eksploatavimu ir įsisavinimu, įskaitant ir apjuosiančiųjų griovių kasimą, nebus vykdomi. Vertinamo telkinio centro koordinatės: LKS-94 yra 6224739 m (X) ir 586349 m (Y). Telkinio teritorijoje ir jo artimoje aplinkoje nėra gyvenamųjų sodybų. Šiaurės vakariniame telkinio pakraštyje sodyba senai apleista.

Paliekama 50 m zona iki Latvijos Respublikos sienos, kurioje nebus vykdomi jokie durpių gavybos darbai bus pakankamas barjeras apsaugoti kaimyninėje valstybėje augančią augaliją. Pastaroji zona taip pat atribos tiesioginį durpių gavybos poveikį Latvijos pusėje esančiai faunai, kuri laikui bėgant prisitaikys prie gretimybėse vykdomos ūkinės veiklos.

Informacija apie alternatyvas

Privažiavimui nuo viešo naudojimo kelio iki greta durpyno įrengiamos gamybinės aikštelės numatytos dvi alternatyvios trasos:

1. 1,1 km ilgio privažiavimas per privatų Daliaus Galvanausko žemės sklypą, kurio kadastrinis Nr. 7387/0002;
2. 1,6 km ilgio privažiavimas, kuris yra numatytas žemėtvarkos planuose.

6. Priemonių, numatytų neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo pasekmėms likviduoti, aprašymas:

Kaip kompensacinė priemonė miško iškirtimui, teritorijų planavimo etape miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis turės būti kompensuojamas pinigine forma. Paverčiant miško žemę kitomis naudmenomis reikės vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-09-28 d. nutarimu Nr. 1131 „Dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“. Pasirinkus etapišką Juodymo durpyno įsisavinimo būdą, miškas bus kertamas dalimis ir kompensacija bus mokama pagal kalendoriniame plane numatytus miško iškirtimo plotus.

Dulkėtumo (kietųjų dalelių sklaidos) mažinimui numatoma išvežimo kelio atkarpa palei gyvenamąsias artimiausias sodybas numatoma reguliariai laistyti sausros metu. Pats žvyrkelio laistymas leis dulkėtumą sumažinti net iki 90 %.

Pasirinkta progresyvi durpyno įsisavinimo ekskavaciniu būdu nedideliais plotais technologija nulėmė galimybę sparčiai atkurti pelkinių augalų (kiminų) auginimą iškastuose plotuose. Iškart su vienerių metų atsilikimu bus pradėti pelkės atkūrimo darbai sodinant sparčiai augančių kiminų plantacijas. Kiminai sodinimui imami iš dar nepradėtų eksploatuoti plotų, nupešant juos iš kupstų, o paskutiniaisiais durpyno įsisavinimo metais jie paimami iš nepalietusių priešgaisrinių juostų. Tuo būdu, paveiktos durpių gavybos procese buveinės sparčiai atkuriamos lygiagrečiai darbų slinkčiais. Visas gavybos ir pelkės atkūrimo procesas gali užsitęsti iki 71 metų, nors pirmųjų metų gavybos plote kiminai jau augs visą šį laiką.

Apjuosiantys durpyną ir vandens nuvedimo grioviai bus kasami 2,5 – 3 m gylio. Jie pastoviai bus užpildyti vandeniu. Tai sudarys hidraulinių barjerą, kad Gilesnių durpyno vidinių dalių sausinimas neiššauktų platesnio gruntinio vandens lygio kritimo už kasybos sklypo ribų.

6¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Artimiausios „Natura 2000“ saugomos teritorijos svarbios buveinių apsaugai yra Suvainiški miškas 5,8 km į vakarus, bei Konstantinavos pelkė, nutolusi 8,2 km į pietus, pietvakarius. Artimiausios „Natura 2000“ saugomos teritorijos svarbios paukščių apsaugai yra Šaltojos ir Vyžuonos upių slėniai, esantys 4,3 km į pietus.

7. Pateiktos poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvados:

Pateiktos PAV ataskaitos poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvados:

1. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Panevėžio padalinys 2014-09-25 raštu Nr. (9.38.-P)2P-502 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos derinimo“ pritarė PAV programai ir nurodė, kad PAV ataskaitos nagrinėti nepageidauja.

2. Panevėžio apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2014-10-23 raštu Nr. V4-1725 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos“ pritarė PAV programai su pastaba ir pageidauja pateikti PAV ataskaitą nagrinėti.

Panevėžio apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2016-02-11 raštu Nr. V4-215 „Dėl Rokiškio rajono Juodymo durpių telkinyje planuojamos veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritaria PAV ataskaitai.

3. Rokiškio rajono savivaldybės administracija 2014-09-24 raštu Nr. SD-5.25-2226 „Dėl UAB planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos“ PAV programai pritarė.

Rokiškio rajono savivaldybės administracija 2016-02-22 raštu Nr. SD-5.25-353 „Dėl UAB „GJ Magma“ pateiktos Rokiškio rajono Juodymo durpių telkinyje planuojamos veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritarė PAV ataskaitai.

4. Panevėžio visuomenės sveikatos centras 2014-09-25 raštu Nr. S-(7.47.R)-3219 „Sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių“ poveikio aplinkai vertinimo programos derinimo metu pritarė planuojamai ūkinei veiklai pasirinktoje vietoje ir prieštaravimo dėl PAV programos nepateikė.

Panevėžio visuomenės sveikatos centras 2016-01-25 rašte Nr. S-(7.53.R)-242 „Sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių“ nurodė, kad planuojamai ūkinė veikla yra leistina pasirinktoje vietoje.

5. Aplinkos apsaugos agentūra 2015-08-07 raštu Nr. (15.5)-A4-8715 „Dėl Rokiškio rajono Juodymo durpių telkinio planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo programos tvirtinimo“ PAV programą patvirtino.

Aplinkos apsaugos agentūra gavusi PAV ataskaitą 2016-03-03 raštu Nr. (28.1)-A4-2147 pakvietė Lietuvos geologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos (toliau - LGT) dalyvauti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese.

6. LGT 2016-07-08 raštu Nr. (7)-1.7-2550 „Dėl Juodymo telkinio PAV ataskaitos duomenų įvertinimo“ pritarė ataskaitos išvadoms ir planuojamos ūkinės veiklos galimybėms detaliam išžvalgyto Juodymo durpių telkinio plote.

Pakartotinės PAV ataskaitos poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvados dėl papildytos PAV ataskaitos:

1. Panevėžio apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2016-12-07 raštu Nr. V4-1584 „Dėl Rokiškio rajono Juodymo durpių telkinyje planuojamos veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritarė PAV ataskaitai ir nurodė, kad rengiant minėto objekto naudojimo planą privaloma nurodyti Panevėžio apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos 2016-11-23 rašte Nr. V4-1511 nurodytą informaciją.

2. Rokiškio rajono savivaldybės administracija 2016-12-06 raštu Nr. SD-5.25-2871 „Dėl UAB „GJ Magma“ pateiktos Rokiškio rajono Juodymo durpių telkinyje planuojamos veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos“ pritarė PAV ataskaitai be pastabų.

3. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Panevėžio departamentas 2016-12-09 raštu Nr. 2.5-1757 (20.8.4.5.11) „Dėl Rokiškio rajono Juodymo durpių telkinyje planuojamos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos derinimo“ suderino PAV ataskaitą.

4. LGT 2016-12-05 raštu Nr. (7)-1.7-4429 „Dėl Juodymo telkinio PAV ataskaitos pakartotinio įvertinimo“ nurodė, kad iš esmės pritaria planuojamos ūkinės veiklos galimybėms detaliam išvalgyto Juodymo durpių telkinio plote, tačiau atkreipiame dėmesį, kad ataskaitoje pateikti geologiniai duomenys apie nagrinėjamą telkinį nesutampa su Tarnybos aprobuotais bei Žemės gelmių registre ir Valstybinėje geologinis informacinės sistemoje įrašytais duomenimis.

8. Visuomenės informavimas ir dalyvavimas

Pirmos pateiktos PAV ataskaitos visuomenės informavimas ir dalyvavimas:

Visuomenė apie parengtą PAV programą buvo informuota Rokiškio rajono savivaldybės Rokiškio kaimiškosios seniūnijos skelbimų lentoje (2014-08-20); Pandėlio seniūnijos skelbimų lentoje (2014-08-26); laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2014-08-22) Nr. 162 (13875), laikraštyje „Gimtas Rokiškis“ (2014-08-23 Nr. 95 (10738); Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje (2014-08-20).

Buvo gautos pastabos ir pasiūlymai dėl PŪV, todėl Aplinkos apsaugos agentūra vadovaudamasi PAV įstatymo 8 straipsnio 12 dalimi, prie tvirtindama PAV programą 2015-07-30 organizavo su PAV proceso dalyviais PAV programos aptarimą. 2015-08-06 surašytas posėdžio protokolas Nr. A7-69.

Informacija apie visuomenės viešą supažindinimą su PAV ataskaita buvo skelbiama Pandėlio seniūnijos skelbimų lentoje (2015-11-18); Rokiškio rajono savivaldybės Rokiškio kaimiškosios seniūnijos skelbimų lentoje (2015-11-18); laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2015-11-20), laikraštyje „Gimtas Rokiškis“ (2015-11-21). Susirinkimas su visuomene dėl PAV ataskaitos įvyko 2015-12-05 11⁰⁰ val. Rokiškio rajono savivaldybės salėje, Respublikos g. 94, Rokiškis. Susirinkime dalyvavo PAV dokumentų rengėjas ir visuomenės atstovai. PAV dokumentų rengėjas iki viešo visuomenės susipažinimo su ataskaita susirinkimo, buvo gavęs suinteresuotos visuomenės pasiūlymų dėl PŪV.

Aplinkos apsaugos agentūra vadovaudamasi PAV įstatymo 10 str. 6 dalimi, 2016-08-04 organizavo su PAV proceso dalyviais PAV ataskaitos aptarimą prieš priimant sprendimą ar teikiant pastabas. 2016-08-12 pasirašytas posėdžio protokolas Nr. A7-27.

Aplinkos apsaugos agentūra 2016-08-22 raštu Nr. (28.1)-A4-8484 „Dėl pastabų poveikio aplinkai vertinimo ataskaitai“ pateikė pastabas PAV ataskaitai ir nurodė pakartotinai atlikti PAV ataskaitos viešinimą.

Pakartotinis PAV ataskaitos visuomenės informavimas ir dalyvavimas:

UAB „GJ Magma“ 2016-09-28 raštu Nr. 388 Rokiškio rajono savivaldybės Rokiškio kaimiškosios seniūnijai pateikė visuomenės susipažinimui papildytą PAV ataskaitą (2016-09-29 reg. Nr. G-4-76), UAB „GJ Magma“ 2016-09-28 raštu Nr. 389 Rokiškio rajono savivaldybės Pandėlio seniūnijai pateikė visuomenės susipažinimui papildytą PAV ataskaitą (2016-09-29 reg. Nr. 4-256), UAB „GJ Magma“ 2016-09-27 raštu Nr. 384 informavo Rokiškio rajono Pandėlio miesto bendruomenę apie parengtą papildytą PAV ataskaitą ir apie galimybes su ja susipažinti taip pat apie planuojamą viešą visuomenės supažindinimą su PAV ataskaita 2016-10-15 11 val. Rokiškio rajono savivaldybės salėje, UAB „GJ Magma“ 2016-09-27 raštu Nr. 385 informavo UAB „Legra“ apie parengtą papildytą PAV ataskaitą ir apie galimybes su ja susipažinti taip pat apie planuojamą viešą visuomenės supažindinimą su PAV ataskaita 2016-10-15 11 val. Rokiškio rajono savivaldybės salėje., UAB „GJ Magma“ 2016-09-27 raštu Nr. 386 informavo UAB „J. Jonyno ecofirma“ apie parengtą papildytą PAV ataskaitą ir apie galimybes su ja susipažinti taip pat apie planuojamą viešą visuomenės supažindinimą su PAV ataskaita 2016-10-15 11 val. Rokiškio rajono savivaldybės salėje., UAB „GJ Magma“ 2016-09-27 raštu Nr. 387 informavo ūkininką Dalių Galvanauską apie parengtą papildytą PAV ataskaitą ir apie galimybes su ja susipažinti taip pat apie planuojamą viešą

visuomenės supažindinimą su PAV ataskaita 2016-10-15 11 val. Rokiškio rajono savivaldybės salėje.

Informacija apie visuomenės viešą pakartotinį supažindinimą su papildyta PAV ataskaita buvo skelbiama Rokiškio rajono savivaldybės Pandėlio seniūnijos skelbimų lentoje 2016-09-27 (reg. Nr. 2-256), Rokiškio rajono savivaldybės Rokiškio kaimiškosios seniūnijos skelbimų lentoje (2016-09-27) (reg. Nr. G-4-75 (1.18-90)), Rokiškio rajono savivaldybės administracijoje 2016-09-29 (reg. 2016-09-27 Nr. GD-5.31-2776), laikraštyje „Lietuvos žinios“ (2016-09-29) Nr. 188 (14403), laikraštyje „Gimtas Rokiškis“ (2016-09-29) Nr. 111 (11049); UAB „GJ Magma“ internetinėje svetainėje. PAV dokumentų rengėjas iki pakartotinio viešo visuomenės susipažinimo su papildyta PAV ataskaita susirinkimo, buvo gavęs suinteresuotos visuomenės pasiūlymų dėl PŪV taip pat pastabos ir pasiūlymai buvo pateikti po viešo supažindinimo su PAV ataskaita.

Aplinkos apsaugos agentūra vadovaudamasi PAV įstatymo 10 str. 6 dalimi, 2017-01-11 organizavo su PAV proceso dalyviais papildytos PAV ataskaitos aptarimą prieš priimant sprendimą ar teikiant pastabas. 2017-01-20 pasirašytas posėdžio protokolas Nr. A7-3.

9. Tarpvalstybinės konsultacijos – atliktos tarpvalstybinės konsultacijos su Latvijos Respublika, kadangi Juodymo durpių telkinys ribojasi su Latvijos Respublika ir pastarojo eksploatavimas gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį šios valstybės aplinkai.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau - AM) 2015-06-29 raštu Nr. (10-3)-D8-4887 informavo UAB „GJ Magma“, kad AM 2015-04-15 raštu Nr. (10-3)-D8-2769 kreipėsi į Latvijos Respublikos aplinkos apsaugos ir regioninės plėtros ministeriją prašydama pranešti ar Latvija dalyvaus Juodymo durpių telkinyje planuojamos veiklos tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimo procese. Latvijos aplinkos apsaugos biuras 2015-05-11 raštu Nr. 3-01/1069 informavo, kad Latvija tarpvalstybinio PAV procese nedalyvautų, jeigu atliekant PAV bus atsižvelgta į rašte išdėstytus Latvijos suinteresuotų institucijų siūlymus. Atsižvelgiant į Latvijos siūlymus ir nuogastavimus, **poveikio aplinkai vertinimo programoje ir ataskaitoje turi būti aiškiai nurodyta, kad 50 m buferinėje zonoje iki sienos su Latvijos Respublika nebus vykdomi kasybos darbai įskaitant apjuosiančių griovių kasimą.** Taip pat paprašė pateikti parengtą PAV ataskaitą.

AM 2016-03-31 raštu Nr. (10-3)-D8-2389 informavo UAB „GJ Magma“, kad AM 2016-02-19 raštu Nr. (10-3)-D8-1214 pateikė Latvijos Respublikai PAV ataskaitą lietuvių kalba ir jos santrauką anglų kalba. Latvijos aplinkos apsaugos biuras 2016-03-14 raštu Nr. 3-01/353 nurodė, kad būtina papildyti PAV ataskaitos santrauką. AM 2016-05-02 raštu Nr. (10-3)-D8-1214 pateikė Latvijos aplinkos apsaugos biurui papildytą santrauką pagal jų pastabas.

AM 2016-10-03 raštu Nr. (10-3)-D8-7437 informavo Aplinkos apsaugos agentūrą apie tarpvalstybinių konsultacijų dėl PAV eigą ir apie tai, kad Latvijos aplinkos apsaugos biuras pastabų ir pasiūlymo dėl papildytos ir patikslintos informacijos, pateiktos santraukoje anglų kalba, neturėjo.

10. Atsakingos institucijos sprendimo pobūdis (planuojama ūkinė veikla leistina/neleistina), jo priėmimo data ir su juo siejamos sąlygos, pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punktu, priimamas sprendimas: UAB „Nereta“ planuojama ūkinė veikla – Juodymo durpių telkinio naudojimas – neleistina pagal parengtą PAV ataskaitą.

Sprendimas priimtas Aplinkos apsaugos agentūros 2017-01-25 raštu Nr. (28.1)-A4-874.

Su sprendimu siejamos sąlygos:

1. PŪV užsakovas apie priimtą sprendimą dėl PŪV galimybių turi informuoti visuomenę Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir raštu informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą apie atliktą visuomenės supažindinimą.

2. PŪV užsakovas savo lėšomis privalo įgyvendinti PAV ataskaitoje numatytas priemones neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo pasekmėms likviduoti.

3. Atsižvelgiant į Latvijos Respublikos siūlymus, išilgai sienos su Latvijos Respublika turi būti paliekama 50 m pločio buferinė zona, kurioje durpių išteklių gavyba ir jokie kiti darbai susiję su telkinio eksploatavimu ir įsisavinimu, įskaitant ir apjuosiančių griovių kasimą yra draudžiami. Šią zoną nuo durpių kasybos ploto turi skirti apjuosiamieji grioviai, kurie būtų pilni vandens.

Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą:

1. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, beveik visą durpių telkinio teritoriją užima buveinės, įrašytos į Europos Sąjungos Gamtos buveinių, laukinės augmenijos bei gyvūnijos direktyvos (92/43/EEC) I priedą kaip saugotinos europinės svarbos buveinės. Tai prioritetingos buveinės 91D0 *Pelkiniai miškai, 7110 *Aktyvios aukštapelkės, 9010 *Vakarų taiga, 9080 *Pelkėti lapuočių miškai ir neprioritetingos buveinės 7120 Degradavusios aukštapelkės ir 7140 Tarpinio tipo pelkės. Aplinkos apsaugos agentūra kreipėsi tarnybinės pagalbos į Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą prie Aplinkos ministerijos (toliau - VSTT) dėl PAV ataskaitoje paminėtų buveinių svarbos. VSTT 2016-09-12 raštu Nr. (5)-V-1378 (7.8) informavo Aplinkos apsaugos agentūrą, kad potencialiame durpių gavybos plote yra 216 ha Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbių teritorijų. Taip pat pažymėjo, kad teritorija pasižymi unikalumu ir išskirtinumu Lietuvos Respublikos mastu bei pritarė, kad Juodymo pelkė būtų paskelbta valstybiniu telmologiniu draustiniu. Dėl PŪV bus reikšmingai paveiktos ir sunaikintos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės ir jose tarpstančios saugomos ir retos augalų rūšys ir unikali bei išskirtinė Lietuvos Respublikos mastu teritorija.

2. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją nurodoma, kad būtent Lietuvos Respublikos teritorijoje yra didžioji ir labiausiai natūrali išlikusi pelkės dalis, kuri iš esmės ir atspindi pelkėje esančią biologinę įvairovę. PŪV dėl savo pobūdžio ir masto sunaikins Lietuvos Respublikos teritorijoje išlikusią natūralią gamtinę aplinką, dėl antropogeninio poveikio pakeis susiformavusią ekosistemą, kuri svarbi ne tik šioje ekosistemoje gyvenančioms rūšims, bet ir iš gretimų teritorijų užklystančioms rūšims kaip mitybinis, žiemojimo ir kitus gyvybinius poreikius tenkinantis komponentas, kas dėl ilgalaikio poveikio kartu paveiks ir biologinę įvairovę.

3. Pagal PAV ataskaitos duomenis, pagal LR Aplinkos ministerijos saugomų rūšių informacinės sistemos duomenimis, Vertintos teritorijos Juodymų aukštapelkės pietrytinėje mišku apaugusioje dalyje žinoma drugio rūšies **pelkinio satyro** (*Oeneis jutta*) radavietė, kurios apytikrės koordinatės 587337, 6224521 (LKS-94). Ši rūšis Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašė (toliau – Saugomų rūšių sąrašas) priskirta 3 (R) kategorijai. Šios drugio rūšies tipingos buveinės – retai pušimis apaugusios aukštapelkės. Minėta radavietė yra gausi (registruota 50 individų) ir yra tipiškoje buveinėje. Planuojama ūkinė veikla sunaikins ir pakeis pelkiniam satyru svarbią buveinę, o atsižvelgiant į pelkinio satyro (*Oeneis jutta*) biologiją, kad tai yra mažai migruojanti ir prierašė tik specifinėms pelkinėms buveinėms rūšis, tai turės reikšmingą įtaką rūšies, kuri yra svarbi nacionaliniu mastu ir įtraukta į Lietuvos Respublikos griežtai saugomų rūšių sąrašą, išnykimui.

4. Pagal PAV ataskaitos duomenis, nurodyta, kad Vertintoje teritorijoje aptinkamos gyvūnų ir augalų rūšys, įrašytos į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą (toliau – LR Saugomas sąrašas). **Aptiktos 8 paukščių rūšys įtrauktos į LR Saugomą sąrašą: vapsvaėdis** (3 (R) kategorija), **vištvanagis** (3 (R) kategorija), **mažasis erelis rėksnys** (3 (R) kategorija), **sketsakalis** (3 (R) kategorija), **tetervinas** (3 (R) kategorija), **žvirblinė pelėda** (3 (R) kategorija), **pilkoji meleta** (3 (R) kategorija), **pilkoji gervė** (5 (Rs) kategorija). **Aptiktos 3 žinduolių rūšys įtrauktos į LR Saugomą sąrašą: lūšis** (1 (E) kategorija), **baltasis kiškis** (3 (R) kategorija), **šermuonėlis** (4 (I) kategorija). Pagal PAV ataskaitos duomenis, Vertintoje teritorijoje aptikta smailiasnukės varlė (*R. arvalis*) ir stebėtas vikrusis driežas (*Lacerta agilis*), pažymėtina, kad šios rūšys įtrauktos į Europos Sąjungos Buveinių Direktyvos IV priedą. Vadovaujantis Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenimis, teritorijoje užfiksuotas kurtinys (2 (V) kategorija), juodasis gandras (2 (V) kategorija) taip pat plunksninė plusinė (2 (V) kategorija).

PŪV dėl savo pobūdžio ir masto sunaikins daugumos teritorijoje registruotų saugomų rūšių veisimo buveines, o tai turės įtakos biologinės įvairovės gausumui, taip pat pažymėtina, kad palaipsniui pasikeitus buveinėms, dėl pasikeitusių sąlygų saugomų rūšių miško paukščiai toje teritorijoje nebegyvens arba ženkliai sumažės jų gausa.

PŪV teritorija patenka į gamtinio karkaso geosistemų vidinio stabilizavimo arealą, kurio pagrindinė paskirtis kompensuoti neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms, įvertinus PŪV teritorijos išskirtinumą biologinės įvairovės požiūriu, ši teritorija yra svarbi, nes gali atlikti geosistemų vidinio stabilizavimo arealo funkcijas.

5. Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo 17 str. 2 daliai, kurioje nurodyta, kad „Aplinkos apsaugos institucijos, teisės aktų nustatyta tvarka išduodančios planavimo ir projektavimo sąlygas, išduodančios leidimus ūkinei veiklai arba pritariančios (derinančios), kad leidimai būtų išduoti, privalo reikalauti, kad vykdant ūkinę veiklą būtų išvengta saugomų rūšių individų sunaikinimo, išsaugotos saugomų rūšių radavietės ir augavietės, o jei nėra galimybės šio poveikio išvengti, – jis būtų minimalus, o sunaikintos vertybės vėl atkurtos.“ PAV ataskaitoje nurodytos poveikio mažinimo priemonės ir kompensacinės priemonės negali garantuoti, kad nebus neigiamo poveikio buveinėms, saugomų rūšių radavietėms ir augavietėms arba, kad šis poveikis bus minimalus ir kad sunaikintos vertybės bus atkurtos.

6. PŪV sukurta nauda nepadengs žalos, kuri bus dėl teritorijos, pasižyminčios unikalumu ir išskirtinumu Lietuvos Respublikos mastu sunaikinimo.

7. Pelkės neparastai svarbios ir siekiant klimato kaitos mažinimo. Tuo tarpu pelkės pavertimas durpynu ne tik sumažins anglies surišimą ir deponavimą (moksliniais duomenimis nustatyta, kad daugiausiai anglies suriša durpynai ir miškai), bet turės ir atvirkštinį efektą – padidins šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) išmetimus.

8. VĮ Rokiškio miškų urėdija 2016-10-11 raštu Nr. B1-718 „Dėl Juodymo durpių telkinio eksploatavimo“ informavo, kad nemato teisinio pagrindo valstybinės reikšmės miško žemės, kurioje yra Juodymo pelkės žemės gelmių naudingųjų iškasenų (durpių) telkinys, paversti kitomis naudmenomis ir kad ši telkinys neatitinka leidimų eksploatuoti žemės gelmių išteklius išdavimo sąlygų.

11. Kur ir kada galima susipažinti su išsamesne informacija apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumo pasirinktoje vietoje

Su išsamesne informacija apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumo pasirinktoje vietoje galima susipažinti Aplinkos apsaugos agentūroje, A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius, tel. 8 706 62043.